

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Малюги Сергія Сергійовича
«Зміни системи кровообігу в період швидкого відновлення у осіб, які
займаються бодіблдингом» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 09 Біологія
за спеціальністю 091 Біологія

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України 21 жовтня 2023 року Малюгою Сергієм Сергійовичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Зміни системи кровообігу в період швидкого відновлення у осіб, які займаються бодіблдингом» та її обговорення (науковий керівник – доктор біологічних наук, професор Лук'янцева Галина Володимирівна).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри медико-біологічних дисциплін було прийнято рішення надати здобувачу Малюзі С. С. позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Однією з основних функціональних систем організму у визначенні і лімітуванні фізичної працездатності спортсмена є система кровообігу, а її пристосувальні реакції до різних видів фізичного навантаження представляють собою одне з найважливіших питань проблеми адаптації у спорті. Сучасний бодіблдинг вирізняється значним зростанням інтенсифікації тренувальних навантажень, що продиктовано прагненням спортсменів до досягнення найвищих спортивних результатів. Збільшення тривалості, інтенсивності та обсягів м'язової роботи без урахування індивідуальних особливостей організму може призвести до розвитку передпатологічних і патологічних змін діяльності серця та кровоносних судин, іноді зазначені порушення можуть стати причиною смертельних випадків при заняттях спортом. Регулярні фізичні вправи динамічного, статичного, статодинамічного характеру призводять до відмінних, специфічних реактивних змін системи кровообігу. Недостатня кількість наукових даних з зазначеної проблематики вимагає більш докладних порівняльних досліджень впливу фізичних вправ різного характеру на параметри системи кровообігу у період швидкого відновлення.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Малюги С.С. спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України, відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., тема «Особливості соматичних, вісцеральних та сенсорних систем у кваліфікованих спортсменів на різних етапах підготовки» (№ державної реєстрації 0116U001632) та теми Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., тема «Вплив екзогенних та ендогенних факторів на перебіг адаптаційних реакцій організму до фізичних навантажень різної інтенсивності» (державний реєстраційний номер 012U108187).

Роль автора як виконавця полягає в розробці і апробації методики комплексного дослідження реакції системи кровообігу на динамічні, статичні і стато-динамічні вправи у осіб, які займаються бодіблінгом, а також нетренованих юнаків і осіб, які займаються фітнесом.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- вперше комплексно досліджено актуальну, науково значущу і не розроблену в біологічній науці проблематику особливостей змін системи кровообігу в період швидкого відновлення у осіб, які займаються бодіблінгом, після різних режимів фізичного навантаження;
- підтверджено і розширено наукові знання щодо особливостей реактивних змін системи кровообігу у відповідь на фізичні вправи динамічного і статичного характеру у бодібліндерів, а також у осіб, які займаються фітнесом і у нетренованих юнаків;
- поглиблено розуміння механізмів феномену Лінгарда у осіб, які займаються бодіблінгом;
- вперше комплексно і системно з'ясовано особливості і механізми впливу стато-динамічних вправ на параметри роботи серця і центральної гемодинаміки осіб, які займаються бодіблінгом, а також нетренованих осіб і юнаків, які займаються фітнесом, в періоді швидкого відновлення (оцінено параметри насосної функції і реакції кровоносних судин артеріального та венозного русла).

Практичне значення полягає у вирішенні і науково-методичному обґрунтуванні важливої наукової проблеми управління реактивними змінами організму осіб, які займаються бодіблінгом, у період швидкого відновлення після різних режимів фізичного навантаження. Узагальнені результати дослідження і підготовлені на їх основі практичні рекомендації планується використовувати з метою корекції тренувальних навантажень для осіб, які займаються бодіблінгом. Використання означених практичних рекомендацій з урахуванням індивідуальних особливостей атлетів, а також специфіки режиму фізичних вправ сприятиме підвищенню ефективності тренувальної і змагальної діяльності з бодіблінгу.

Основні теоретичні положення дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес кафедри медико-біологічних дисциплін (11.05.2022 р.) і кафедри

спортивних єдиноборств і силових видів спорту (25.05.2022 р.) Національного університету фізичного виховання і спорту України, а також кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України, і кафедри біомедицини Навчально-наукового центру «Інститут біології і медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, що підтверджено відповідними актами впровадження (Додатки В, Г, Д, Е).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо особливостей реактивних змін параметрів системи кровообігу у період швидкого відновлення після фізичних вправ різного характеру у осіб, які займаються бодіблінгом.

Представлений в дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження у тренувальний процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих вищих навчальних закладах спортивного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 8 наукових публікаціях (зараховуються як 5,5): 6 статей (зараховуються як 3,5) у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus (Q4), 2 публікації апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Матеріали роботи і результати дослідження були представлені на наступних конференціях: XIV Міжнародна наукова конференція молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (м. Київ, 19 трав. 2021 р.), II Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів

та обдарованої молоді «Новини науки: дослідження, наукові відкриття, інформаційні технології» (м. Рівне, 15-16 квіт. 2021 р.) (Додаток Б).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником, складено план і розроблено робочу програму дослідження. Автором самостійно проаналізовано літературні джерела і передовий досвід. Автором самостійно проведені відбір учасників дослідження, проведення функціональних проб у всіх обстежених, а також проведений аналіз отриманих результатів досліджень, написана дисертація. Спільно з науковим керівником здійснено інтерпретацію отриманих результатів і сформульовані висновки. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику. У спільних публікаціях здобувачу належить пріоритет в організації досліджень, аналізі, обговоренні фактичного матеріалу, інтерпретації отриманих результатів та їх теоретичному узагальненні, формулюванні висновків при підготовці матеріалів до друку.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Малюги С. С. на тему: «Зміни системи кровообігу в період швидкого відновлення у осіб, які займаються бодіблдингом» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 091 Біологія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Малюги С. С. на тему: «Зміни системи кровообігу в період швидкого відновлення у осіб, які займаються бодіблдингом» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо особливостей реактивних змін системи кровообігу у осіб, які займаються бодіблдингом, у періоді швидкого відновлення після фізичних вправ різного характеру, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Малюзі С. С. ступеня доктора філософії з галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Малюги С. С. з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Дроздовська Світлана Богданівна, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Ільїн Володимир Миколайович, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Філіппов Михайло Михайлович, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Лизогуб Володимир Сергійович, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

опонент: Розова Катерина Всеволодівна, доктор біологічних наук, провідний науковий співробітник відділу гіпоксії Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.б.н., професор

Світлана ДРОЗДОВСЬКА

Д.б.н., професор

Володимир ІЛЬІН

Д.б.н., професор

Михайло ФІЛІПОВ

Голова засідання,
д.мед.н., професор

Вікторія ПАСТУХОВА

Підписи Дроздовської С., Ільїна В., Філіппова М., Пастухової В. засвідчую

